

DREPT CIVIL SI DREPT PROCESUAL CIVIL

Atelier nr. 2 _ INPPA Cluj

Reprezentarea în instanță. Actele de procedură

Sustinere atelier: av.dr. Veronica
Ioana VARGA și av. Dr. Șerban
MIRCIOIU/ Editare atelier: și av. Dr.
Șerban MIRCIOIU și av.dr. Veronica
Ioana VARGA
5/1/2020

A. Tematică abordată potrivit programei

1. *Reprezentarea părților în procesul civil. Reprezentarea legală. Reprezentarea*

convențională. Curatela specială reglementată de art. 58 C. pr. civ.

2. *Citarea și comunicarea actelor de procedură. Vicii relative la citare și*

comunicare. Consecințele nelegalei citări sau comunicări a actelor de procedură. Invocarea neregularităților privind citarea. Citarea prin publicitate.

3. *Nulitatea actelor de procedură (clasificare, îndreptarea neregularităților actului*

de procedură, invocarea nulității, efectele nulității). Termenele procedurale.

4. *Probele în procesul civil. Propunerea probelor. Admisibilitatea probelor.*

Administrarea probelor. Asigurarea probelor.

5. Incidente procedurale. Renunțarea la judecată. Renunțarea la dreptul pretins.

Suspendarea. Perimarea. Tranzacția judiciară.

B. Analiza teoretică a anumitor instituții a căror aplicabilitate jurisprudențială impun dezbateri

- *Curatela specială în sensul prevederilor art. 58 C.proc.civ. și implicarea avocaților Baroului*
- *Nelegala citare – situații practice și consecințe asupra actelor de procedură*
- *Vătămarea – condiție pentru operarea nulității în procesul civil*
- *Puterea de reprezentare și întinderea acesteia în cazul avocatului – abordare din perspectiva actelor de dispoziție ale părților în procesul civil*

C. Analiza practică a temelor abordate și aplicarea instituțiilor procesual civile studiate, pe baza a patru cazuri din jurisprudență.

1. Reprezentarea părților în procesul civil. Reprezentarea legală. Reprezentarea convențională. Curatela specială reglementată de art. 58 C. pr. civ.

Prin încheierea din data de 18.08.2019 Tribunalul a dispus numirea avocatului A ca și curator în cauză pentru reprezentarea intereselor reprezentanților legali ai minorului H.M. și a stabilit suma de 300 lei cu titlu de remunerație provizorie pentru curatorul desemnat sumă care să fie achitată de către reclamanta Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului M. în temeiul art. 58 C. pr. civ. și art. 2 și 4 din Legea 272/2004. Instanța de fond nu a mai stabilit remunerația

definitivă a curatorului odată cu pronunțarea hotărârii. Curatorul desemnat formulează o cerere de completare în privința acordării remunerației definitive care este respinsă de către Tribunal pe motiv că legea nu prevede că avansarea remunerației curatorului să se facă din fondurile statului și că suma de 300 lei onorariu este suficientă. Ce mijloace procesuale are la dispoziție curatorul special și soluție va pronunța instanța?

REGLEMENTARE

Art. 58 C. pr. civ. (1) În caz de urgență, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal, instanța, la cererea părții interesate, va numi un curator special, care să o reprezinte până la numirea reprezentantului legal, potrivit legii. De asemenea, instanța va numi un curator special în caz de conflict de interese între reprezentantul legal și cel reprezentat sau când o persoană juridică ori o entitate dintre cele prevăzute la art. 56 alin. (2), chemată să stea în judecată, nu are reprezentant.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

(3) Numirea acestor curatori se va face de instanța care judecă procesul, *dintre avocații anume desemnați în acest scop de barou pentru fiecare instanță judecătorească*. Curatorul special are toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal.

(4) Remunerarea provizorie a curatorului astfel numit se fixează de instanță, prin încheiere, stabilindu-se totodată și modalitatea de plată. La cererea curatorului, odată cu încetarea calității sale, ținându-se seama de activitatea desfășurată, remunerația va putea fi majorată.

Analiza situatie juridica

Aplicabilitate texte legale

Analiza situatie procesuala

Incheierea de numire a curatorului litis

- Stabilirea onorariului
- Limitele reprezentării

Posibilitatea de revizuire a mandatului curatorului litis

REGLEMENTARE

Art. 48 din O.U.G. 80/2013 : (1) Avansarea remunerației curatorului special numit de instanță în condițiile art. 58 și 167 din Codul de procedură civilă este în sarcina persoanei ale cărei interese sunt ocrotite prin numirea curatorului.

(2) Instanța poate stabili, prin încheierea prevăzută de art. 58 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ca avansarea remunerației curatorului să se facă de cealaltă parte, când o asemenea măsură este în interesul continuării procesului.

(3) Sumele avansate cu titlu de remunerație a curatorului special se includ în cheltuielile de judecată și vor fi puse în sarcina părții care pierde procesul.

(1) În mod excepțional, în cazuri urgente, care nu suferă amânare și dacă nici nu sunt îndeplinite condițiile pentru a proceda potrivit alin. (2), instanța va încuviința avansarea remunerației convenite curatorului special din bugetul statului. Sumele avansate din bugetul statului cu titlu de remunerație pentru curatorul special constituie cheltuieli judiciare și vor fi puse în sarcina părții care pierde procesul.

(2) Obligația de plată a cheltuielilor judiciare către stat constituie creanță fiscală

Dispozitivul hotărârii, cuprinzând obligația de plată către stat a sumelor avansate din bugetul statului, constituie titlu executoriu și se comunică de îndată organelor competente. Articolul 46 este aplicabil.

Art. 48 din O.U.G. 80/2013 :

(3) Dacă partea ocrotită prin numirea curatorului a pierdut procesul și este lipsită de venituri sau face parte dintr-o categorie pentru care legea prevede acordarea asistenței juridice gratuite, sumele avansate din bugetul statului rămân în sarcina acestuia.

Protocolul din 14.02.2019 privind stabilirea onorariilor convenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență judiciară în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală.

2. Puterea de reprezentare și întinderea acesteia în cazul avocatului – abordare din perspectiva actelor de dispoziție ale părților în procesul civil

În fața judecătorei reclamantul A este reprezentat de către avocatul stagiar. După comunicarea hotărârii primei instanțe prin care cererea de chemare în judecată a lui A se respinge reclamantul A moare iar avocatul stagiar exercită calea de atac a apelului fără a avea împuternicire în acest sens. Tribunalul pune în vedere apelantului în procedura regularizării cererii de apel să depună până la primul termen sub sancțiunea anulării apelului dovada calității de reprezentant. La primul termen în apel se prezintă avocatul stagiar și cei trei moștenitori ai lui A din care doi arată instanței că nu își însușesc calea de atac declarată de către avocatul care l-a reprezentat pe A în fața primei instanțe iar celălalt arată că înțelege să își însușească această cale de atac și că dorește în continuare să fie reprezentat de către avocatul din prima instanță. Intimatul B invocă în principal nulitatea apelului pentru lipsa dovezii calității de reprezentant, arată că potrivit art. 2030 Cod. civ. mandatul încetează prin moarte. Totodată arată că nu își dă consimțământul față de moștenitorii care nu își însușesc calea de atac din moment ce ea a fost declarată și solicită obligarea la plata cheltuielilor de judecată a moștenitorilor care nu și-au însușit apelul deoarece el a formulat întâmpinare față de apel.

Moștenitorii care nu și-au însușit calea de atac, reprezentați de către avocatul G, încheie, la al doilea termen de judecată, înaintea instanței să se pronunțe asupra legalității declarării căii de atac, un contract de tranzacție cu intimatul reprezentat de către avocatul H prin care doresc să stingă litigiul dintre ei prin concesiile care implică transferul unui drept de proprietate imobiliar. Cei doi avocați prezintă la termenul de judecată instanței tranzacția în forma înscrisului sub semnătură privată încheiată de ei potrivit contractului de asistență juridică în care se prevede expres că pot încheia acte de dispoziție, contract pe care îl depune fiecare avocat în fața instanței.

Care este modalitatea de apreciere a fiecărei probleme juridice ridicate de cazul practic de mai sus:

Întinderea mandatului avocațial prin prisma declarării căilor de atac împotriva hotărârilor

Încetarea mandatului – reguli aplicabile și eventuala confirmare a mandatului de către succesori

Consecințele îndeplinirii actelor de procedură de o persoană care nu are calitatea de reprezentant al părții – confirmarea actelor

Limitele mandatului judiciar – actele de dispoziție

REGLEMENTARE

Art. 83 C.proc.civ.

În fața primei instanțe, precum și în apel, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

Art. 87 C.proc.civ.

(1) Mandatul este presupus dat pentru toate actele procesuale îndeplinite în fața aceleiași instanțe; el poate fi însă restrâns, în mod expres, la anumite acte.

(2) Avocatul care a reprezentat sau asistat partea la judecarea procesului poate face, chiar fără mandat, orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp și poate, de asemenea, să introducă orice cale de atac împotriva hotărârii pronunțate. În aceste cazuri, toate actele de procedură se vor îndeplini numai față de parte. Susținerea căii de atac se poate face numai în temeiul unei noi împuterniciri.

Art. 81 alin. (1) C.pr.civ. Renunțarea la judecată sau la dreptul dedus judecății, achiesarea la hotărârea pronunțată, încheierea unei tranzacții, precum și orice alte acte procedurale de dispoziție nu se pot face de reprezentant decât în baza unui mandat special ori cu încuviințarea prealabilă a instanței sau a autorității administrative competente.

(2) Actele procedurale de dispoziție prevăzute la alin. (1), făcute în orice proces de reprezentanții minorilor, ai persoanelor puse sub interdicție și ai dispăruților, nu vor împiedica judecarea cauzei, dacă instanța apreciază că ele nu sunt în interesul acestor persoane.

În cazul reprezentării convenționale, aceste acte procedurale de dispoziție nu pot fi făcute de reprezentantul părții decât în temeiul unei procuri speciale, cu excepția reprezentării părții prin avocat, când este suficientă mențiunea expresă în contractul de asistență juridică, ce va fi preluată și în împuternicirea avocațială, în sensul că avocatul are dreptul să efectueze acte procedurale de dispoziție în numele părții.

Potrivit art. 126 alin. (3) din Statutul profesiei de avocat, pentru activitățile prevăzute expres în cuprinsul obiectului contractului de asistență juridică, acesta reprezintă un *mandat special*, în puterea căruia avocatul poate încheia, sub semnătură privată sau în formă autentică, acte de conservare, administrare ori dispoziție în numele și pe seama clientului.

3. Nulitatea actelor de procedură (clasificare, îndreptarea neregularităților actului de procedură, invocarea nulității, efectele nulității).

3.1. La termenul din data de 05.05.2019 avocatul intimatului solicită amânarea judecării cauzei pentru lipsa de apărare. Instanța de apel respinge motivat cererea de amânare și amână pronunțarea în vederea depunerii de concluzii scrise. Prin concluziile scrise avocatul intimatului invocă excepția autorității de lucru judecat. Instanța de apel respinge prin considerentele deciziei excepția invocată. În recurs recurenta susține că soluționarea excepției prin considerentele hotărârii fără repunerea pe rol a cauzei încalcă principiul dreptului la apărare, principiul contradictorialității și principiul oralității a căror nerespectare atrage soluția nulității hotărârii atacate.

Ce soluție va pronunța instanța de recurs în raport de nulitatea invocată de recurentă?

3.2. La termenul din data de 05.05.2019 avocatul intimatului solicită amânarea judecării cauzei pentru lipsa de apărare. Instanța de apel respinge motivat cererea de amânare și amână pronunțarea în vederea depunerii de concluzii scrise. Prin concluziile scrise avocatul intimatului invocă excepția autorității de lucru judecat. Instanța de apel respinge prin considerentele deciziei excepția invocată. În recurs recurenta susține că soluționarea excepției prin considerentele hotărârii fără repunerea pe rol a cauzei încalcă principiul dreptului la apărare, principiul contradictorialității și principiul oralității a căror nerespectare atrage soluția nulității hotărârii atacate.

Ce soluție va pronunța instanța de recurs în raport de nulitatea invocată de recurentă?

- Nulitatea reprezintă sancțiunea care lipsește total sau parțial de efecte actul de procedură efectuat cu nerespectarea cerințelor legale de fond sau de formă.
- Vătămarea – condiție pentru operarea nulității în procesul civil

Tipologie	Regim juridic	Efecte
-----------	---------------	--------

Nulitate absolută/nulitate relativă		
Nulitate condiționată/nulitate necondiționată		
Nulitate expresă/nulitate virtuală		

4. Termenele procedurale. Sancțiunea nerespectării termenelor procedurale. Repunerea în termen

FD a sesizat Judecătoria Cluj la data de 04.05.2013 cu o acțiune având ca obiect revendicarea imobilului (casa și teren), de la pârâții AS și AD, cu motivarea că aceștia ocupă abuziv acest imobil, proprietatea sa. Această situație faptică a avut debutul în data de 30.09.2009, moment în care contractul de locațiune încheiat de către reclamant cu pârâții a încetat. Avocatul reclamantului a depus cererea și înscrisurile doveditoare în trei exemplare, conformate cu originalul.

Completul căruia i-a fost repartizat dosarul aleatoriu a analizat cererea de chemare în judecată și emis, iar ulterior a comunicat, o încheiere către reclamant prin care i-a pus în vedere să își completeze cererea, sub sancțiunea anulării, cu următoarele mențiuni: "să facă dovada calității de reprezentant, depunând împuternicirea avocațială și să indice sediul profesional al avocatului; să depună certificatul fiscal cu valoarea impozabilă sau, în lipsa unui astfel de certificat, să indice valoarea imobilului potrivit grilelor notariale; să facă dovada întabulării imobilului și a calității sale de titular al dreptului de proprietate pretins; să indice CNP-ul ambilor pârâți; să indice adresa marilor arătați în cerere și să depună interogatoriul pentru pârâți, câtă vreme a solicitat și această probă. Instanța a mai subliniat că este necesar ca toate documentele solicitate să fie depuse în suficiente exemplare pentru a putea fi comunicate".

La data de 15.06.2013, reclamantul a depus prin registratura instanței următoarele documente: delegația avocațială, indicând și sediul profesional al avocatului, a depus certificatul fiscal din care rezultă o valoare impozabilă de 200.000 euro a imobilului revendicat și a depus extras de carte funciară din care rezultă că tatăl lui FD, defunctul FG, figura ca proprietar al imobilului. Totodată, FD a depus în trei exemplare copii semnate pentru conformitate cu originalul de pe certificatul de deces și de pe certificatul de moștenitor de pe urma defunctului FG (din care rezultă

că moștenitorii săi sunt FD și sora acestuia FH, minoră). FD a mai precizat că nu cunoaște CNP-ul părților, iar adresa martorilor nu dorește să o indice din motive de strategie procesuală, că va dori să-i aducă personal la termenul când se va dispune audierea lor și că, de asemenea, nu poate formula la acest moment procesual interogatoriul părților.

La data de 09.04.2014, verificând dosarul, instanța a dispus anularea cererii de chemare în judecată, constatând că FD nici nu a respectat termenul de 10 zile, nici nu a îndeplinit toate obligațiile puse în sarcina sa.

Împotriva încheierii de anulare, FD a formulat cerere de reexaminare, aceasta fiind admisă, iar dosarul retrimis completului inițial investit, care a procedat la comunicarea cererii de chemare în judecată către părți, punându-le acestora în vedere să depună întâmpinare în termen de 30 de zile. Totodată, i-a comunicat reclamantului să timbreze cererea la valoarea imobilului revendicat, așa cum rezultă din certificatul fiscal, sub sancțiunea anulării acesteia ca netimbrată.

Pârții au depus la dosar întâmpinare în termenul indicat de instanță, prin care au solicitat respingerea acțiunii în revendicare ca neîntemeiată, însă, în prealabil, au invocat excepția de necompetență teritorială, arătând că imobilul se regăsește pe teritoriul unei comune aflate în circumscripția teritorială a Judecătoriei Gherla și, mai mult, domiciliul lui AS, astfel cum apare menționat în cartea de identitate, se regăsește în Gherla. Au mai invocat excepția lipsei calității procesuale active, arătând că cererea în revendicare trebuie introdusă de către toți coproprietarii, împreună. Totodată, au invocat excepția prescripției extinctive a acțiunii în restituirea bunului închiriat, ca acțiune personală, derivată din contract, supusă termenului general de 3 ani pentru drepturile de creanță. În cazul în care instanța nu ar ține cont de aceste apărări, pârții înțeleg să invoce tacita relocațiune, motivat de faptul că au fost tolerați să dețină imobilul chiar și după expirarea termenului contractual și că sunt gata să consemneze chiriile restante la dispoziția reclamantului.

Instanța a dispus comunicarea întâmpinării către reclamant, punându-i în vedere să depună răspuns la întâmpinare, sub sancțiunea anulării cererii.

În acest interval de timp, la dosarul cauzei s-a formulat o cerere de intervenție în favoarea lui FD de către FH, prin reprezentantul său legal, LG. Instanța, analizând cererea, a constatat că aceasta are unele lipsuri, motiv pentru care i-a comunicat lui FH o încheiere prin care i-a pus în vedere, sub sancțiunea anulării cererii de intervenție, să precizeze dacă nu cumva pretinde același drept ca și reclamantul, în vederea calificării corecte a cererii, potrivit art. 22 alin. 4 NCPC, să timbreze cererea întocmai precum cererea de chemare în judecată, iar LG să facă dovada reprezentării legale.

FH, prin reprezentant legal, a făcut dovada reprezentării legale și a precizat că intervine strict în favoarea fratelui său, precizând că a formulat cerere de reexaminare în privința taxei de timbru și depunând dovada înregistrării cererii.

Instanța, verificând din oficiu competența, a pronunțat o încheiere de declinare a competenței în favoarea Judecătorei Gherla, această din urmă instanță declinându-și, la rândul său competența în favoarea Tribunalului Cluj, care s-a considerat competent.

La primul termen de judecată, reclamantul a invocat excepția necompetenței materiale a Tribunalului Cluj, care, în opinia sa, trebuia să constate conflictul negativ de competență dintre cele două judecătorei și să îl soluționeze.

- *Analizați măsurile luate de către instanța de judecată.*
- *Analizați excepțiile ridicate în fața instanței și soluțiile care ar putea fi oferite.*
- *Care vor fi soluțiile procedurale și de drept material care ar trebui adoptate în cauză ?*

Analiza situatie juridica
Aplicabilitate texte legale
Analiza situatie procesuala

REGLEMENTARE

Art. 180 C.proc.civ.

- (1) Termenele procedurale sunt stabilite de lege ori de instanță și reprezintă intervalul de timp în care poate fi îndeplinit un act de procedură sau în care este interzis să se îndeplinească un act de procedură.

- (2) În cazurile prevăzute de lege, termenul este reprezentat de data la care se îndeplinește un anumit act de procedură.

- (3) În cazurile în care legea nu stabilește ea însăși termenele pentru îndeplinirea unor acte de procedură, fixarea lor se face de instanță. La fixarea termenului, aceasta va ține seama și de natura urgentă a procesului.

Art. 183.

- (1) Actul de procedură depus înăuntrul termenului prevăzut de lege prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau depus la un serviciu de curierat rapid ori la un serviciu specializat de comunicare este socotit a fi făcut în termen.
- (2) Actul depus de partea interesată înăuntrul termenului prevăzut de lege la unitatea militară ori la administrația locului de deținere unde se află această parte este, de asemenea, considerat ca făcut în termen.

